

Nieuws uit de Hervormde Gemeente Elspeet

2021 | Week 38

Predikant: ds. M. van Kooten

Nunspeterweg 4

8075 AC Elspeet

Tel. 0577-491206

E-mail: m.vankooten@solcon.nl

Scriba: ouderling J. Fijan

Zichtweg 3

8075 CN Elspeet

Tel. 0577-491098

E-mail: scriba@hervormd-elspeet.nl

IBAN Coll. van Kerkrentmeesters Herv. Gem.:

NL29 RABO 0384 7680 75

IBAN Coll. van Diakenen Herv. Gem.:

NL61 RABO 0347 5000 99

Diensten

D.V. zondag 26 september 2021

09.30 uur ds. M. van Kooten (Bediening H.A.)

15.00 uur ds. M. van Kooten (Voortz. en nabetr. H.A.)

D.V. donderdag 30 september 2021

14.30 uur ds. M. van Kooten (huwelijksbevestiging)

Collecten

1. Kerk

2. Instandhouding predikantsplaats

3. Kerk (deurcollecte)

Vrijwillige hulpdienst

De vrijwillige hulpdienst is er voor iedereen in onze kerkelijke gemeente die tijdelijk hulp nodig heeft b.v. door ziekte bij ouderdom of om andere redenen. Heeft u vragen of wilt u gebruik maken van de vrijwillige hulpdienst neem dan contact op met Evelien v.d. Brink 492159 of Gretha van het Goor 491380

Catechisaties

Aanstaande dinsdag 27 september en vrijdag 1 oktober hopen we weer te beginnen met de 'gewone' catechisaties. Gewoon om onderscheid te maken met de belijdeniscatechisatie maar ook gewoon om onderscheid te maken met de vorige periode waarin de catechisaties grotendeels online werden gegeven. De jongeren van 12 en 13 worden verwacht van 18.30 uur tot 19.30 uur. De jongeren van 14 en 15 van 19.30 tot 20.30 uur en de 16+ers van 20.30 tot 21.30 uur. Op vrijdagavond is er catechisatie van 19.00 tot 20.00 uur voor hen die doordeweek niet kunnen. Houden we ons zo veel mogelijk aan de leeftijden?

Vrouwenvereniging

Ja...we hopen DV woensdagavond 29 september om half 8 weer te beginnen..... We beginnen met koffie en wat .....? Nieuwe leden van harte welkom.....we houden wel de anderhalve meter regel aan....we hopen elkaar na lange tijd weer te ontmoeten. We gaan het iets anders doen, maar dat zien jullie dan wel.

BONDSDAG

Ook nog van harte uitgenodigd in de kerk op DV donderdag 30 september. Vanaf half 10 staat de koffie klaar. Dan hebben we een livestream verbinding met de bondsdagmorgen. VAN HARTE welkom...!!

Mannenvereniging

Op DV dinsdag 28 september hopen we als mannenvereniging elkaar weer te ontmoeten. Tijdens de vergadering zullen de regels i.v.m. Corona gelden, zoals 1,5 meter afstand. We verzoeken jullie dan ook vriendelijk om je aan te melden (uiterlijk de maandagavond voor de vergadering) zodat de zaal ingericht kan worden volgens de geldende richtlijnen.

In het nieuwe vergaderseizoen zullen de Bijbelstudies van Ds. A. Snoek over de profeet Elia behandeld worden. Traditiegetrouw zal de eerste inleiding verzorgd worden door onze voorzitter, Jan Post, naar aanleiding van 1 Koningen 16: 29 t/m 1 Koningen 17: 1.

We wensen jullie een goede voorbereiding. Tot dinsdag, 19.30 uur, in het Kerkerf!

Namens het bestuur,
Kees van de Steeg
kvds1966@hotmail.nl
06-37567403

JV Timotheüs

Datumprikker: JV Timotheüs hoopt D.V. 9 oktober de aftrap van het nieuwe jaar te doen. We willen er een leuke middag van maken met inspanning (niet te gek ;) en ontspanning. Later meer. Jongeren van 13-15 jaar oud van harte welkom!"

Gebedskring

Op D.V zaterdag 25 september hopen we om 21.15 uur in het Kerkerf de maandelijkse Gebedskring te houden. Na een gedeelte uit Gods Woord te hebben gelezen is er gelegenheid tot gebed.

U/jij bent van harte welkom.

Van de Diaconie

Financiële verantwoording Diaconie
Inkomsten 1e half jaar 2021

Collecten Januari

Diaconie € 437.95, Fonds Christelijke doeleinden € 183.60, gehouden collecte op 10 januari voor de Boaz-Jachin school € 392.92.

Collecten Februari

Diaconie € 653.28, Fonds Christelijke doeleinden € 634.76.

Collecten Maart

Diaconie € 468.26, Fonds Christelijke doeleinden € 675.24, gehouden collecte op 28 maart voor voedselhulp Nunspeet € 483.10.

Collecten April

Diaconie € 365.26, Fonds Christelijke doeleinden € 406.77, gehouden collecte op 4 en 5 April voor Horst en Hoorn € 747.77.

Collecten Mei

Diaconie € 824.-, Fonds Christelijke doeleinden € 469.34, gehouden collecte op 23 en 24 mei voor GZB en SEZ €967.80, gehouden collecte op 30 mei voor de Oranjehof € 370.10.

Collecten Juni

Diaconie € 516.54, Fonds Christelijke doeleinden €360.94, gehouden collecte op 27 juni voor Stephanos € 534.40.

Ontvangen giften € 1200.- collectebussen kerkradio € 269.50.

Kerkradio Oranjehof

Tijden: maandag- en woensdagmorgen 10.30 -11.15 uur

- Maandagmorgen "voorlezen" door mw. I. de Vogel

- Woensdagmorgen

Even weken: "Vervolgvertelling en meditatie Christenreis John Bunyan" met afsluitend orgelspel door dhr. C.A. van 't Noordende. Wilt u een vraag stellen, belt u dan 0577-723192 of mail naar noordende@fil-ternet.nl

Oneven weken: "Psalmen op verzoek" Wilt u voor iemand een psalm aanvragen, belt u dan naar Mw. A. van Ark, tel 0577-492059, of mailt u naar jvanark@solcon.nl of info@oranjehof.org.

De uitzending vindt plaats vanuit de Kerk aan de Vierhousterweg; te beluisteren via kanaal 58 op de kerkradio of via www.hhgelspeet.nl/preek-luisteren.

Heeft u vragen? Bel of mail dan naar Oranjehof tel 0577-492278 / info@oranjehof.org.

Schiermonnikoog

Vorige week schreef ik over het aandoen van de stad Groningen bij een drie daags reisje waarbij ik leiding mocht geven. We zijn vervolgens ook op Schiermonnikoog geweest. Dit keer wil ik daar wat over schrijven. Van de TVTAS eilanden was ik tot voor kort alleen maar op Texel en Terschelling geweest. Nu dus ook Schiermonnikoog. Tussen de eilanden boven de Waddenzee is Schiermonnikoog altijd van geringe betekenis geweest. Het eilandje was te vergelijken met het huidige Rottum. Toen de eerste zendelingen Willibrord en Bonifatius naar Nederland kwamen bleef Schiermonnikoog verschoond van het Evangelie. Wel zette Liudger voet aan wal op het buureiland Ameland maar niet Schiermonnikoog waar toen nauwelijks iemand woonde. Het duurde wel ongeveer 250 jaar voordat metterdaad de schaarse bevolking van Schiermonnikoog met Gods woord in aanraking kwam. Dat kwam door de monniken van het klooster Claerkamp te Rinsumageest in de omgeving van Dokkum waar ooit bisschop Bonifatius om het leven was gebracht. Rond het jaar 1300 werd er vanuit dat klooster op het eiland een uithof gererealiseerd. Een uithof is een gebied met een kloosterboerderij dat bij het klooster hoort waar lekenbroeders arbeid verrichtten

om een gebied, in dit verband een eiland te ontginnen. De oorden "Uithof" in Den Haag en met name Utrecht waar de universiteitsgebouwen zich heden ten dage bevinden herinneren daar nog aan. Op het schier onbewoonde eiland waren het dus de lekebroeders die in gauwe pijpen dijken aanlegden, turf afgroeven en vooral ook met klei stenen vervaardigden die daarom "kloostermoppen" worden genoemd. Tevens handelden ze in graan, wol, hout, turf, zout, vlees, boter kaas en 'kloostermoppen'. Omdat deze monniken die analfabeet waren in grauwe pijpen gehuld waren (grauw blijkt vroeger ook schier geheten te zijn) is het eiland daar later naar vernoemd. Wanneer we bedenken dat oog afkomt van het engeles eye dat ook eiland betekent kwam men tot de naam Schiermonnikoog. Voor die monniken was ook een uithof, een boerderij, gebouwd. Een oord dat er nog steeds is en heden ten dage gebruikt wordt voor een oord voor retraite.

Deze hardwerkende monniken waren onderscheiden van de in wit gehulde geestelijken die zich in het klooster op het vasteland bezig hielden met zielzorg. Ondanks de toenemende Roomse dwalingen is door hen –zij het onder een deksel- het Evangelie op Schiermonnikoog terecht gekomen. Bij de reformatie zijn de eigendommen van het klooster onteigend en werd het kerkje wat inmiddels op het eiland was gebouwd en gewijd was aan Johannes de Doper gebruikt voor de gereformeerde eredienst. Aanvankelijk werd een predikant gedeeld met de gemeente Nes en Wierum aan het vasteland. Tragisch was het einde van ds. Cornelius Poppius die met twee vrienden die in 1638 na gedane dienst een waddentocht maakte naar het vasteland maar door een storm werd verrast zodat ze alle drie verdronken. Vanaf 1649 was Schiermonnikoog een zelfstandige gemeente. Het bleek moeilijk aan een predikant te komen omdat men wel heel geïsoleerd was van de buitenwereld. Daardoor kwamen er nog wel eens buitenbeentjes terecht. De huidige kerk staat op een andere plaats dan de vroegere daar deze bij een stormvloed in 1762 tot een ruïne werd zoals dat eerder ook al eens was geschied. De nieuwe kerk kreeg een herenbank voor de heer die inmiddels het gezag en de macht over het eiland kreeg. Zijn bank was zo hoog dat hij over de preekstoel heenkeek. Hij duldde namelijk niet dat de predikant hoger stond dan hij. De preekstoel moet trouwens een fraai exemplaar zijn geweest zoals dat in de meeste Friese kerken het geval is. Toen echter de kerk bouwvallig werd en in 1866 het huidige kerkgebouw werd gebouwd hield men geen rekening met de kansel en kon deze niet door de deur. Daarom is de preekstoel jaren in

opslag gebleven en kwam er een nieuwe. Waar uiteindelijk de oude kansel is terecht gekomen weten we niet met al. Erger dan het verdwijnen van de oude kansel was het het verlies van de oude waarheid die naar de godzaligheid is. Op den duur werd Schiermonnikoog wel 'een bolwerk van het modernisme in het Noorden' genoemd. Dieptepunt mag wel heten de komst van Louis Adriaen Bahler (kleinzoon van ds. C.D.L. Bahler die onze gemeente als overtuigd gereformeerd man diende) welke van 1898 tot 1905 Schiermonnikoog diende. Hij was uiterst vrijzinnig en schafte de tweede dienst af alsmede de dienst op Hemelvaartsdag. Hij waagde de stelling te plegen dat we soms meer kunnen leren van het Boedhisme dan van het christendom. Reden tot oprichting van de Gereformeerde Bond in de Nederlandse Hervormde kerk. Gedurende 1930 tot 1935 stond er een predikant die volop reclame maakte voor de SDAP, de voorloper van alle linkse, rode partijen. Volgens hem was de eerste christengemeente te Jeruzalem een kleine communistische republiek. De opstanding van de Heere Jezus moest niet letterlijk genomen worden. Het ging om de denkbeelden van Christus die tot nieuw leven werden gebracht. De socialist Jelle Troelstra gebruikte hij daarbij als voorbeeld. Het gebeurde wel dat er een socialistische straatdemonstratie was in Groningen dat hij daar met de rode vlag heenging en er 's zondags geen kerkdienst was. Een vrouwelijke voorgangster kende Schiermonnikoog al in de laatste oorlogsjaren.

Deze koers was reden om in 1896 over te gaan tot het stichten van een gereformeerde kerk. Niet in het minst door invloed van mensen die vanaf het vaste land naar Schiermonnikoog waren gekomen. In 1872 was er namelijk een zeevaartschool gevestigd waardoor zestig gezinnen van het vaste land permanent op Schiermonnikoog kwamen wonen. De mannen van het eerste uur die de 'reformatie der kerk' ter hand namen hielden eerst diensten bij iemand aan huis. In 1907 mocht een kerkgebouw betrokken worden. De eerste dominee was H.Hasper gedurende 1912 tot 1917. Deze is bekend geworden door zijn inzet voor het zingen van gezangen en een nieuwe psalmberijming. Hij schaarde na vertrek van het eiland zich achter de afgezette ds. Geelkerken die meende dat de slang in het paradijs niet had gesproken. Met verschillende anderen stichtte hij toen de gereformeerde kerk in hersteld verband die tijdens de Tweede Wereldoorlog opgenomen werd in de hervormde kerk. Er waren ook rechtzinnig hervormden die overgingen tot de stichting van een evangelisatie. Men wilde niet van de kerk scheiden maar hoopte in die weg het

kerkelijk leven ten gunste te mogen beïnvloeden. In 1922 werd die evangelisatie opgericht. In een verklaring die in 1934 werd gegeven stelden zij: 'Wij zijn ons bewust met ons belijden en prediken ons aan te sluiten aan de belijdenis die feitelijk nog steeds is de belijdenis der Ned.Herv.kerk. Uit al het gezegde volgt dat de deuren van onze evangelisatie gesloten worden zov vaak vanaf de kansel onzer gemeente het evangelie van 'Jezus Christus en Dien gekruisigd' wordt verkondigd en dat onze evangelisatie zal ophouden te bestaan zodra voor dat evangelie de kansel der gemeente zal zijn herwonnen.'

De evangelisatie die stond voor de prediking van de verzoening door voldoening schoof op den duur ook naar de richting van het modernisme zodat in 1980 de evangelisatie opging in de hervormde kerk. Ook de gereformeerde kerk ontwikkelde –naar de landelijke tendens- steeds meer naar midden-orthodoxe en vrijzinnige richting zodat reeds in 1990 ver voor de komst van de PKN de gereformeerden en hervormden samen kerk werden.

Bij een wandeling over het eiland viel mijn oog op een bijzondere straatnaam. Deze was getiteld 'Reddingsweg'. Ongetwijfeld is deze naam verbonden met de reddingswerkers bij scheepsrampen of waddenlopers in nood. Bij redden en redding denk ik ook aan het reddingswerk van de Zaligmaker voor verloren zondaren. Waar is die prediking op het eiland gebleven? Waar is dat geloof daarin gebleven? Of zit er misschien iemand met een boekje in een hoekje levend vanuit de kruisverdienste van de Heere Jezus?

Ik nam tenslotte voor het vertrek naar het vaste land nog even plaats op een bank met het zicht op het standbeeld van een monnik die de linkerhand opheft terwijl een vinger naar de hemel wijst terwijl de rechterhand open ligt om te ontvangen. Een afbeelding van de eerste kerkplanters. Die opgeheven hand tekent een boodschap. Een boodschap die de vroegere monniken zeer ten dele hebben gebracht. De vinger niet naar de aarde, niet naar zichzelf maar naar boven. Opdat we dat ook zouden doen, met lege handen. Met de woorden van Psalm 123:

Ik hef tot U, die in den hemel zit,
Mijn ogen op, en bid;
Gelijk een knecht ziet op de hand zijns heren,
Om nooddrift te begeren,
En 't oog der maagd is op haar vrouw geslagen,
Om hulp of gunst te vragen;
Zo slaan wij 't oog op onzen HEER, tot Hij
Ook ons genadig zij.
Geef ons gena, geef ons gena o HEER'
En red ons tot Uw eer.

Daar worden de eilandbewoners en de eilandbezoekers op gewezen. Dat geldt ook de Veluwenaren op de Biblebelt.

Bij de diensten

Komende zondag zal zo de Heere wil en wij leven bediening en nabetrachting van het Heilig Avondmaal plaatsvinden. We hopen in beide diensten Psalm 32 op te slaan. Geve de Heere gezegende diensten en verzadiging van vreugde.

Ter overdenking

Dit nu bedoelen wij, als wij het avondmaal des Heeren ontvangen: Wij belijden dat Jezus Christus de Heere is; wij willen Zijn onderdanen zijn, en wij stellen onszelf onder Zijn heerschappij; wij belijden dat Hij een bekwaam Geneesheer is, en wij willen Zijn patienten zijn, terwijl ons vast voornemen is Zijn voorschriften op te volgen. Wij belijden dat Hij een getrouw Pleitbezorger is, en wij willen Zijn clienten zijn, terwijl wij besluiten in alles naar Zijn advies te handelen. In één woord, aan dit avondmaal belijden wij, dat wij ons het Evangelie van Christus niet schamen, en evenmin het kruis van Christus. In dit Zijn Evangelie is alles besloten; wij kennen het als een kracht Gods tot zaligheid, een iegelijk die gelooft en hebben dit zelf aan onze zielen ondervonden (Matthew Henry 1662-1714)

de redactie